

Розслідування злочинів пов'язаних з незаконним обігом наркотиків

Шевчук К.І., курсант 317 навчальної групи ННІ № 1 НАВС.

Науковий керівник: доцент кафедри криміналістики та судової медицини, кандидат юридичних наук **Атаманчук В.М.**

За останні роки проблема обігу наркотиків з її соціальними, медичними та кримінальними аспектами набула значення фактору, який без перебільшення являє загрозу існуванню людства. З часом змінилися соціальний осередок і вік наркоманів. Вони більше не асоціюються тільки з людиною, що знаходиться на самому дні соціального про-шарку суспільства. Сьогодні серед них — зразковий учень, науковець, бізнесмен, представник престижної професії.

Наркоманія породжує не тільки злочини, пов'язані з її існуванням (виготовлення, зберігання, збут, розкрадання наркотичних речовин), але й умови для вчинення інших злочинів (вбивств, крадіжок, розбійних нападів тощо).

Одним із дійових засобів підвищення ефективності розкриття, розслідування та запобігання злочинам щодо незаконного обігу наркотиків є застосування різних форм спеціальних знань.

Своєчасне встановлення того, що виявлену речовину віднесено до заборонених для вільного обігу наркотичних, психотропних чи сильнодіючих, а її вид і кількість підпадають під ознаки кримінально караного діяння, дає можливість вчасно розпочати кримінальне провадження і в стислі строки провести досудове розслідування.

Разом із тим аналіз слідчої практики доводить, що у слідчих виникають значні проблеми в ході залучення спеціалістів, призначення судових експертиз при розслідуванні злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків. Це призводить до низької результативності використання спеціальних знань під час розслідування вказаних злочинів.

Наукове дослідження проводилося в двох розділах: в першому «Основи застосування спеціальних знань при розслідуванні злочинів пов'язаних із незаконним обігом наркотиків» розкривався предмет злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотиків та сутність, структура та принципи використання спеціальних знань при розслідуванні злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотиків.

У практиці розкриття й досудового розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів і психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, частіше за все дослідженню підлягають такі види наркотичних засобів і психотропних речовин: продукти переробки коноплі у вигляді подрібнених частин цієї рослини (гашиш, анаша, марихуана) або зв'язаних у букет; смоли коноплі (таблетки чорного або буро-коричневого кольору); продукти переробки маку опійного у вигляді опію-сирцю; героїн (діацетил- морфін – кристалічна речовина білого кольору); синтетичні наркотики (метадон, амфетамін, засоби на основі алкалоїдів опійної групи); фармацевтичні препарати тощо.

Спеціальні знання – це систематизовані наукові та практичні знання, вміння і навички в певній галузі людської діяльності (за виключенням знань у галузі матеріального і процесуального права), отримані в результаті цілеспрямованої професійної підготовки і досвіду роботи, які використовуються в процесуальній та не процесуальній формах для встановлення обставин злочину.

В другому розділі «Особливості застосування спеціальних знань під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування злочинів пов'язаних з незаконним обігом наркотиків» досліджувалися: участь спеціаліста при проведенні огляду, обшуку, відібранні зразків для експертного дослідження, затриманні підозрюваного; участь спеціаліста при проведенні допиту та судова експертиза в розслідуванні злочинів пов'язаних з незаконним обігом наркотиків.

Під час проведення слідчих дій залучення спеціаліста необхідне для: 1) виявлення, фіксації, вилучення, упакування наркотиків та предметів – носіїв слідів наркотиків; 2) проведення попереднього дослідження об'єктів; 3) консультування слідчого. Під час огляду, обшуку нарколабораторії додатковим завданням спеціаліста є забезпечення безпечних умов для членів слідчо-оперативної групи. Метою участі спеціаліста при допитах є з'ясування інформації спеціального характеру про особливості виготовлення синтетичних наркотичних засобів, рівень спеціальних знань особи, правильні фіксація та оцінювання наданих показань.

Для експертизи наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів типовими є класифікаційні, діагностичні, ідентифікаційні завдання. Предметом вказаної експертизи є фактичні дані, що встановлені на основі спеціальних знань шляхом виконання типових завдань.

Експертиза наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів відрізняється від інших судових експертиз об'єктами, завданнями, застосовуваними методами, методиками і спеціальними знаннями.

Таким чином, використання спеціальних знань при розслідування злочинів пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів має бути покладена в основу алгоритмів дій спеціалістів різного профілю знань та програм їх реалізації.